
Vergaderjaar 2001–2002

21 501-18

Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid

Nr. 162

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 januari 2002

Hierbij bied ik u aan het verslag van de Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 3 december jongstleden. Dit verslag zal tijdens het Algemeen Overleg met uw Kamer ter voorbereiding van de Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 7 maart aanstaande worden besproken.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. A. F. G. Vermeend

Verslag van de vergadering van de Raad voor Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, gehouden op maandag 3 december 2001 te Brussel

Bij opening van de Raad deelde de voorzitter mede dat het punt Gemeenschappelijk standpunt van de Raad in verband met de aanneming van een richtlijn tot instelling van een algemeen kader betreffende de informatie en raadpleging van werknemers in de Europese gemeenschap van de agenda was afgevoerd.

Coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels (herziening van Verordening (EEG) nr. 1408/71)

- a. Aanneming van de parameters voor de modernisering van de verordening
- b. Rechtsgrondslag voor de uitbreiding van de verordening tot onderdanen van derde landen

De Raad kon instemmen met het voorstel voor parameters voor de modernisering van Verordening 1408/71. Eveneens bereikte de Raad overeenstemming over het voorstel, de uitbreiding van de toepassing van de werkingssfeer van de verordening tot legaal verblijvende onderdanen van derde landen te baseren op artikel 63 lid 4 van het EG-verdrag. Dit impliceert dat Denemarken – als gevolg van de Deense opt-out bij de protocollen bij het Verdrag van Amsterdam – niet zal overgaan tot uitbreiding van de personele werkingssfeer naar zogenaamde derde landers. Het Verenigd Koninkrijk en Ierland zijn vrij om al dan niet over te gaan tot uitbreiding van de personele werkingssfeer. Ierland gaf evenwel aan zich, onder voorbehoud van instemming van het nationale parlement, vrijwillig bij de regeling aan te zullen sluiten («opt in»).

Werkgelegenheid: Najaarspakket 2001

- a. Voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2002 (WB)
- b. Ontwerp van een gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2001
- c. Aanbeveling van de Commissie voor een aanbeveling van de Raad inzake de tenuitvoerlegging van het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten

De Europese Commissie gaf een korte schets van de huidige economische situatie. Zij pleitte ervoor, vast te houden aan de middellangetermijndoelstellingen van de Europese werkgelegenheidsstrategie. Nadruk van het beleid zou moeten komen te liggen bij het opvangen van de gevolgen van de groeivertraging, het investeren in kwaliteit van de arbeid en het benadrukken van flexibiliteit en zekerheid. Nadrukkelijk vroeg zij aandacht voor de voorstellen van de Commissie om op tal van terreinen, waaronder het terugdringen van de loonkloof tussen mannen en vrouwen (richtsnoer 17), nationale taakstellingen te formuleren. Dit pleidooi werd door een meerderheid van de Lidstaten echter niet gesteund.

De voorzitter concludeerde dat er overeenstemming over de inhoud van deze drie documenten bestond en dat deze doorgeleid kunnen worden naar de Europese Raad.

Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid, een kader voor het investeren in kwaliteit

De voorzitter van het Werkgelegenheidscomité (EMCO) gaf een korte uiteenzetting van de activiteiten van EMCO op het gebied van de kwaliteit van de arbeid en de 8 sleutelindicatoren en 23 contextindicatoren die aan de Raad werden voorgelegd.

Het voorzitterschap meldde dat begin volgend jaar verder gewerkt zal worden aan de ontwikkeling en toepassing van deze kwaliteitsindicatoren. Daarbij gaat het vooral om de verdere ontwikkeling van de statistische informatie en het verbinden van de indicatoren met de doelstellingen uit de werkgelegenheidsstrategie. De Raad ging akkoord met de voorgestelde lijst van indicatoren die zal worden doorgeleid naar de Europese Raad van Laken op 14 en 15 december. De 8 sleutelindicatoren die zijn overeengekomen bestrijken de volgende dimensies:

Dimensie 1 «Intrinsieke baan kwaliteit»: een tabel die transitie meet tussen werkloosheid en werkgelegenheid en tussen verschillende inkomenscategorieën (gebaseerd op decielen).

Dimensie 2 «Scholing»: het percentage werkenden dat deelneemt aan beroepsgerelateerde opleidingen.

Dimensie 3 «Gender pay gap»: het gemiddelde uurloon van vrouwen als percentage van dat van mannen (voor banen meer dan 15 uren).

Dimensie 4 «Gezondheid en Veiligheid op het werk»: het aantal ongevallen op werk per 100 000 personen in werk.

Dimensie 5 «Flexibiliteit en Zekerheid»: het aantal werknemers dat vrijwillig of onvrijwillig parttime werkt als percentage van het totaal aantal werkenden en het aantal werkenden dat vrijwillig en onvrijwillig op een tijdelijke arbeidscontract is aangesteld».

Dimensie 6: «Insluiting en toegang tot arbeidsmarkt»: een tabel die transitie meet tussen werkloosheid, inactiviteit en werkgelegenheid.

Dimensie 7: «Organisatie van het werk en arbeid en zorg»: het absolute verschil in participatiegraad bij aan- en afwezigheid van kinderen tussen (0-6 jaar), onderverdeeld naar sekse en leeftijd.

Dimensie 8: Algemene economische prestaties: groei van BBP per hoofd van de werkende bevolking en per gewerkt uur.

Op een tweetal dimensies, te weten «Sociale dialoog» en «Diversiteit en non-discriminatie» dienen nog key-indicatoren te worden ontwikkeld.

Voorstel voor een richtlijn van EP en Raad tot wijziging van Richtlijn 80/987/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten inzake de bescherming van de werknemers bij insolventie van de werkgever

Na een korte discussie kon de voorzitter concluderen dat er een politiek akkoord was bereikt over het gemeenschappelijk standpunt. Het wijzigingsvoorstel heeft betrekking op de richtlijn uit 1980 die werknemers beschermt tegen de financiële gevolgen van onvermogen van de werkgever om het loon uit te betalen. Doel is, de werkingssfeer en definities van de huidige richtlijn te verduidelijken en een grotere rechtszekerheid en transparantie te realiseren. Tevens wordt een regeling voorzien om het bevoegde waarborgfonds aan te wijzen in geval de insolvente werkgever in meerdere lidstaten activiteiten ontplooid. Een aantal amendementen van het Europees Parlement werden in het gemeenschappelijk standpunt overgenomen, inclusief een amendement dat lidstaten verbiedt om de kring van personen die recht kunnen doen gelden op de richtlijn te beperken via het stellen van een minimale omvang van de arbeidsduur. De ondergrens die in de bestaande Nederlandse regeling (hfdst IV Werkloosheidswet) bestaat voor thuiswerkers, wordt hierdoor niet aangetaast omdat de personen die vanwege de geringe omvang van hun

arbeidsduur niet onder de Werkloosheidswet vallen, niet worden aangemerkt als werknemers. De richtlijn is alleen van toepassing op personen die naar nationaal recht als werknemer worden aangeduid.

Bestrijding van armoede en sociale uitsluiting

- a. Vaststelling van een set Indicatoren
- b. Vaststelling van het Gezamenlijk verslag van Commissie en Raad

Na een korte discussie bereikte de Raad overeenstemming over het voorstel voor een set van indicatoren ter meting van de situatie en het beleid terzake van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. De set van indicatoren waarover de Kamer is geïnformeerd in het Kabinetsstandpunt Europese armoedebestrijdingsstrategie 2001 bleef ongewijzigd en zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Europese Raad van Laken.

Ook het Gezamenlijk Verslag van Commissie en Raad over sociale uitsluiting, opgesteld op basis van de Nationale Actieplannen, werd aanvaard ter voorlegging aan de Europese Raad te Laken.

Kwaliteit en houdbaarheid van de pensioenen Verslag aan de Europese Raad in Laken over de gemeenschappelijke doelstellingen en de werkmethoden, ter voorbereiding van de bijeenkomst van de Europese Raad in het voorjaar van 2002

De Raad stelde een gezamenlijk rapport vast dat was opgesteld door het Comité voor de Sociale Bescherming en het Comité voor de Economische Politiek over doelstellingen en werkmethoden op het gebied van pensioenen. Het rapport formuleert een elftal gezamenlijke doelstellingen op drie terreinen: toereikendheid van pensioenen, financiële houdbaarheid en het vermogen om te reageren op veranderende omstandigheden op economisch en maatschappelijk gebied. De verdere samenwerking tussen de lidstaten wordt vormgegeven via de zgn. open methode van coördinatie. In het kader hiervan worden de lidstaten opgeroepen om nationale strategierapporten in te dienen waarin zij beschrijven hoe zij invulling geven aan deze doelstellingen. Ook roept het rapport op tot het ontwikkelen van indicatoren om de voortgang meetbaar te maken.

De voorzitter wees er in zijn inleiding op dat het voorliggende resultaat een passend antwoord vormt op de opdrachten, die waren gegeven op de Europese Raden van Stockholm en Göteborg. Hij benadrukte dat de bestaande bevoegdheidsverdeling tussen lidstaten en Unie volledig werd gerespecteerd. Het belangrijkste doel van samenwerking door middel van open coördinatie is dat lidstaten van elkaar leren bij de hervorming van de pensioenstelsels.

Ook de Commissie betuigde instemming met de voorgestelde wijze waarop de methode van open coördinatie op dit terrein zal worden toegepast, die volgens haar flexibeler zal zijn dan op het terrein van de werkgelegenheid. Zij drukte haar tevredenheid uit over de wijze waarop in het verslag de sociale en de financieel-economische invalshoek van de pensioenproblematiek met elkaar in verbinding waren gebracht. Vanuit de Raad werd erop aangedrongen dat het toekomstige gezamenlijke verslag ook daadwerkelijk een gezamenlijk verslag dient te zijn in die zin dat het van tevoren goed met de lidstaten dient te worden afgestemd. De voorzitter constateerde, in reactie op de discussie, dat in het voorliggende gezamenlijke verslag nog geen termijn was opgenomen m.b.t. de ontwikkeling van indicatoren. Hij was van mening dat de ontwikkeling ervan niet overhaast mag plaatsvinden en dat de methode van open coördinatie

dinatie voldoende ruimte laat voor alle Lid Staten om hun beleid naar eigen inzicht verder te ontwikkelen.

De Raad besloot, het verslag aan de Europese Raad van Laken aan te bieden.

Ontwerp-besluit van de Raad betreffende het Europees Jaar van personen met een handicap 2003

De Raad besloot, het jaar 2003 uit te roepen tot het Europees Jaar voor Personen met een Handicap. Bij dit besluit behoort een bescheiden begroting, die het mogelijk maakt om op Europees niveau manifestaties en campagnes te houden en ondersteuning te verlenen aan activiteiten te organiseren op nationaal niveau.

Ontwerp-conclusies van de Raad over een mechanisme op EU-niveau om geschillen tussen de sociale partners die het nationale niveau overstijgen, te helpen beslechten (sociale bemiddeling)

Op initiatief van het Belgisch voorzitterschap nam de Raad conclusies aan over de wenselijkheid van structuren voor sociale bemiddeling voor collectieve arbeidsconflicten op Europees niveau.

De Raad besloot, de Commissie een studie te laten verrichten naar de wijze waarop collectieve arbeidsconflicten in de lidstaten worden opgelost. Dit met de bedoeling, te onderzoeken of een conflictoplossingsmechanisme op Europees niveau nuttig kan zijn en zo ja, hoe het kan functioneren. Verder werd de Commissie gevraagd, te rapporteren over het resultaat van de consultatie van sociale partners over de wenselijkheid van zo'n mechanisme.

Follow-up van de bijeenkomsten van de Europese Raden van Lissabon, Stockholm en Göteborg: Structurele indicatoren

Aanneming van conclusies van de Raad

De Raad verwelkomde de mededeling van de Commissie over structurele indicatoren (30 oktober 2001) en plaatste daarbij een aantal kanttekeningen. Zo wenste de Raad de indicator over arbeidsongevallen zo aan te passen dat deze de trends meet en niet de exacte aantallen ongevallen. De Raad pleitte ook voor het behoud van een indicator voor de groei van de werkgelegenheid omdat zo, samen met de indicatoren inzake werkgelegenheid en werkgelegenheid voor oudere werknemers een completer beeld ontstaat van de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de lidstaten. Bij de indicatoren inzake sociale cohesie wenst de Raad te benadrukken dat armoede een veelzijdig begrip is dat niet in één indicator te vangen is. Hiertoe stelde de Raad voor, de benaming van de indicator «armoede» te veranderen in «armoederisico». Evenzo wil de Raad benadrukken dat de grens van 60% van het mediaan inkomen slechts één van de lage-inkomensgrenzen is. Dit zou kunnen worden benadrukt door ook te meten hoeveel personen een inkomen hebben beneden 70%, 50% of 40% van het mediaan inkomen.

De conclusies worden, via de Algemene Raad, aangeboden aan de Europese Raad.

Door de Europese Raad van Stockholm gevraagd verslag over grotere participatie aan het arbeidsproces en bevordering van het actief ouder worden

Informatie van de Commissie over de stand van zaken

De Commissaris merkte op dat het ontwerp voor dit verslag, dat door de Commissie eind november zou zijn ingediend, nog niet gereed was. Zij gaf aan dat in het spoedig te verwachten voorstel een aantal punten centraal zullen staan verlenging van het arbeidsleven, vergroting arbeidsparticipatie van mensen met een handicap en versterking van het reïntegrerend vermogen van de sociale stelsels. De Raad nam hiervan kennis.

Bijdrage van de Raad aan de globale richtsnoeren voor het economisch beleid 2002 (GREB)

Aanneming van een bijdrage

In de conclusies van de Raad wordt nogmaals benadrukt dat de globale richtsnoeren voor het economische beleid het punt zijn waar economisch, werkgelegenheids- en sociaal beleid bij elkaar komen. De Raad drong erop aan om, in het licht van het minder gunstige economische tij op korte termijn, vast te houden aan de langetermijndoelstellingen zoals gekozen tijdens de Europese Raad van Lissabon.

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van de Raad tot aanvulling van het statuut van de Europese coöperatieve vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers

De Raad nam kennis van de voortgang van de behandeling in de Raads-werkgroep van het voorstel voor een richtlijn die de betrokkenheid van werknemers regelt bij een Europese Coöperatieve Vennootschap (SCE). Uitgangspunt van de Raad is dat deze richtlijn zoveel mogelijk tot stand dient te komen langs de lijnen van de richtlijn die de betrokkenheid van werknemers bij de Europese Vennootschap (SE) regelt. Slechts daar waar geen parallel te trekken valt met een SE dienen aparte regelingen getroffen te worden. Dit is met name het geval bij een SCE die wordt opgericht door natuurlijke personen (en ten hoogste één rechtspersoon). Een voorstel van het Belgisch voorzitterschap voorziet in een regeling voor deze situatie. Uitgangspunt hierbij is, dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de participatierechten die de betrokken werknemers hadden vóórdat de SCE tot stand kwam. Zo wordt voorkomen dat werknemers als gevolg van het feit dat hun werkgever opgaat in een SCE, hun rechten op medezeggenschap kwijtraken. Op basis van het Belgische voorstel zal in 2002 verder gewerkt worden aan de richtlijn. Het is de verwachting dat in het voorjaar een gemeenschappelijk standpunt in de Raad kan worden vastgesteld.

Bespreking van de uitvoering door de lidstaten van de Europese Unie van het Actieprogramma van Peking: bestrijding van loonongelijkheid tussen mannen en vrouwen

Aanneming van conclusies van de Raad

De Raad verwelkomde de door het Belgisch voorzitterschap opgestelde ontwerp-indicatoren. De set indicatoren bestaat uit kwantitatieve indicatoren, bedoeld om de ongelijkheid in beloning tussen mannen en vrouwen te meten en kwalitatieve indicatoren om het resultaat te meten van het beleid terzake. In de eerste groep vallen de volgende indicatoren: (1) een vergelijking van de gemiddelde beloning, bruto zowel als netto,

per maand zowel als per uur, (2) de totale loonsom verdiend door vrouwen resp. mannen afgezet tegen het aandeel mannen resp. vrouwen op de arbeidsmarkt, (3) het uurloon van deeltijdwerkers vergeleken met het uurloon van voltijdwerkers, zowel voor mannen als voor vrouwen, (4) de beloningskloof tussen mannen en vrouwen, per leeftijdsgroep en opleidingsniveau, (5) de salarisachterstand in sectoren en beroepen waarin vrouwen zijn oververtegenwoordigd en (6) de bijdrage aan de beloningskloof die is terug te voeren op resp. deeltijd, opleiding, leeftijd, anciënniteit, sector en beroep alsmede het overblijvende, niet te verklaren deel. De kwalitatieve indicatoren hebben betrekking op de geldende wetgeving en de ontwikkeling daarvan, instrumenten ter beïnvloeding van de loononderhandelingen en regelingen met betrekking tot deeltijd en loopbaanonderbreking.

Geconcludeerd werd dat nadere arbeid nodig is om de indicatoren te vervolmaken. Dit betreft vooral werk op statistisch terrein met betrekking tot de vergelijkbaarheid van nationale gegevens. De Raad nam zich voor om periodiek de gerealiseerde vooruitgang te meten op de terreinen die door de indicatoren bestreken worden.

In 2002 zal de Raad, in het kader van het actieprogramma voor de opvolging van de wereldvrouwenconferentie van Beijing, zich richten op de bestrijding van geweld tegen vrouwen.

Integratie van genderperspectieven in het beleid van de Europese Unie in de globale richtsnoeren voor het economisch beleid (GREB) en in het kader van het Euro-mediterrane Partnerschap

Informatieve nota's van het voorzitterschap

De Raad nam kennis van de verslagen van de conferenties over de integratie van genderperspectieven in resp. het Euromediterrane Partnerschap en in de Globale richtsnoeren voor het economische beleid. De voorzitter meldde dat in juli overeengekomen is om middelen in het Euro-mediterrane Partnerschap vrij te maken voor een programma ter ondersteuning van de rol van vrouwen hierin. De Commissaris onderschreef de wenselijkheid hiervan en vroeg zich af of er geen jaarlijkse rapportage moet komen over de voortgang van de diverse onderdelen van de gender-mainstreaming.

Groenboek van de Commissie: De bevordering van een Europees kader voor de sociale verantwoordelijkheid van bedrijven
Aanneming van een resolutie

De Raad nam een resolutie aan waarin het groenboek van de Commissie over «de bevordering van een Europees kader voor de sociale verantwoordelijkheid van bedrijven» werd verwelkomd en de resultaten van de lopende consultaties van maatschappelijke organisaties met belangstelling worden afgewacht. De Raad beklemtoonde dat een Europese benadering van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen de bestaande acties op lokaal en nationaal niveau zou kunnen aanvullen teneinde bij te dragen aan de ontwikkeling van het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef van de ondernemingen.

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van richtlijn 83/477/EEG van de Raad betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk

Raad nam kennis van de voortgang op dit dossier. De Commissaris gaf aan dat nog gekeken moet worden naar de uitzonderingen, alternatieve meetmethoden en naar het verbod of het gebruik van tweedehands asbesthoudende producten. Niettemin dient volgens de Commissaris spoed te worden gemaakt. Afsluiting van het dossier is voorzien onder het Spaanse voorzitterschap (eerste helft 2002)

Diversen

- **Mededeling van de Commissie: Totstandbrenging van een Europese ruimte voor onderwijs en levenslang leren**

De Commissaris ging kort in op deze vorige week aangenomen mededeling. De Raad namen hier kennis van.